



Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Modus, quo in statu Patria Angeli, & Beati judicent de objectis
incertis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

Angelorum, & Adami ante peccatum dedecet, etsi non dedecet statum nostræ naturæ per peccatum lapsæ, nequit dari lex obligans ad illud: ergo licet homo concipere possit tale iudicium directum, quod relativè ad reflexum evidens est minùs prudens, attamen ad illud obligari nequit.

N. 66. Confirmo ad hominem. Est Probabilistarum principium, quod omne minùs prudens relativè ad prudentius, non sit prudens; hoc enim principio probant non licere minùs probabilem: ergo cum iudicium directum probabilius de honestate materiali sit semper incertum, & relativè ad reflexum certum de probabilitate honestatis materialis sit minùs prudens, eo ipso supposito eorum principio, omne iudicium directum probabilius non erit prudens: sed nemo obligatur operari sub iudicio non prudenti: ergo posito eorum principio, nemo tenetur ad iudicium directum: ergo tantum abest, ut detur lex, aut necessitas formandi iudicium directum, quin cum eorum principio implicat. Addo, quòd si directum probabilius comparatur cum modali reflexo, patebit quòd directum sit semper incertum de suo objecto, seu de honestate materiali; & ad summum sit ethicè verum, & prudens: contra reflexum est semper certum de suo objecto, seu de probabilitate honestatis materialis; & est logicè verum, & prudens etiam de veritate speculativà: ergo si certò prudenter, & non tantum putativè, sed etiam speculativè operari velimus, tenemur potius sub solo modali semper speculativè vero, & certo operari, quàm sub directo, ad summum prudenter ethicè, non prudenter speculativè vero. Hoc multò magis urget eos Probabilioristas, qui de necessitate prudentiæ volunt esse veritatem logicam, nec satis practicam.

N. 67. Ex his patet, quòd si resolvendum esset quæ lex detur, an lex vetans sub solo iudicio reflexo evidenti de probabilitate honestatis materialis operari; an lex vetans sub solo directo de honestate materiali operari; tantum abest, ut dicendum esset, dari legem vetantem sub solo reflexo iudicio de probabilitate honestatis materialis operari; & obligans operari semper sub directo de materiali honestate; quin si aliqua ex illis daretur, (nulla tamen datur) dicendum necessario esset, dari legem obligantem operari sub solo iudicio reflexo evidenti de probabilitate honestatis materialis; & vetantem si ve sub solo, si ve unito cum reflexo, vetantem, inquam, operari sub iudicio directo, etsi subjectivè moraliter certo de materiali

Tom. III.

honestate operationis, quia omne tale iudicium esse potest in re falsum, & supponit peccatum, saltem leve, & sapit imprudentiam.

Dices P. Suar. loqui de errore speculativo; Neotericos autem loqui de obligatione iudicandi directè de veritate rei, antequam quis operetur, adeoque de praxi: ergo doctrina allata ex P. Suar. non est ad rem.

Sed contra 1. quia P. Suar. non tantum removet omnem errorem speculativum, sed etiam omnem practicum ab Angelis viatoribus ante peccatum; ipsdemque rationibus probat Angelos ante peccatum nullius erroris capaces fuisse; & ut ostendat, qualiter Angeli in statu viæ ante peccatum gerere se poterant circa objecta sibi non evidentia, absque eo quod errarent, declarat modum fuisse, suspendere omne de re inevidenti iudicium absolutum, & ad solum reflexum evidens de probabilitate ejusdem rei inevidentis iudicium appellare; hoc autem est idipsum, quòd nos pro viribus tuemur: ergo allata doctrina est prorsus ad rem; nec ovum ovo similis, ac nostra sententia doctrinæ P. Suar.

Contra 2. quia ostenso modo, quo Angeli ante peccatum in statu viæ se gerebant circa objecta non evidentia, ea intelligendo, facillimum est ostendere qualiter ex solo iudicio reflexo evidenti de probabilitate procedere poterant ad honestè operandum. Fac enim ut Angelus in statu viæ perseverasset aliquo tempore in gratiâ; poterat unus iudicans evidenter probabile, quòd alter esset peccaturus, procedere ad imperandam honestam volitionem consilij, ut alteri cognito certò probabiliter peccaturo succurreret. Ecce in hoc casu à solo iudicio reflexo de probabilitate peccati futuri dirigeretur ad honestissimam volitionem consilij. Immo fac ut Angelus certò probabiliter iudicaret se peccaturum, nisi omitteret colloqui cum altero. Ecce in hoc casu ex certo iudicio de probabilitate sui peccati orituri ex confabulatione dirigi poterat ad honestam omissionem ejusdem confabulationis.

§. II.

Modus quo in statu Patriæ Angeli, & Beati iudicent de objectis sibi incertis.

SUMMARIUM.

Considero Angelos, & Beatos in Patriâ, n. 71. Cur Divina essentia dicatur Speculum voluntarium? n. 72.

Est indubitatum Angelis, & Beatis novas accedere

Aa

dere

dere illuminationes, n. 73.

Plura futura contingentia libera Angeli, &

Beati non nisi probabiliter cognoscunt, n. 74.

Status questionis, n. 75.

Nullus datur error in mentis Beatorum, ibid.

Hinc oritur difficultas, qualiter objecta futura libera cognoscant, n. 76.

Platellius, & P. Echeverria docent, Beatos non

nisi modaliter de incertis judicare, non dire-

cte, & ideo nunquam errare, n. 77. 78.

Idem ait P. Suar. n. 79.

Hinc inferitur tantum abesse, ut non liceat dubia
resolvere tantum modaliter, & sub solo moda-
li operari, quin talis resolvendi modus competit
statui beatifico, n. 80.

Si non est illicitum imitari modum operandi
Angelorum in statu Patria, nostra doctrina
de solius reflexi iudicii sufficientia est verissi-
ma, n. 81.

Ostendo qualiter Angelus Tutelaris moveatur ex
solo modali iudicio ad honeste succurrendum
suo Clienti, n. 82. 83.

An Angeli cognoscant certo cordium secreta? n.
84. 85.

Ferrariensis ait, veram beatitudinem differre a
falsa ex parte intellectus, n. 86.

Cur in hac vita dari nequeat perfecta beatitudo?

Respondet S. Thom. quia excludit omne ma-
lum, & ignorantiam, n. 87.

Explico quomodo verum sit, quod Beati proce-
dant conjecturaliter, n. 88. 89.

Salvari nequeunt hec duo in Beatis, quod mate-
rialiter errare nequeant, & quod plura in-
certa cognoscant, nisi dicatur, Beatos soli ju-
dicio modali de probabilitate nisi, suspensio om-
ni iudicio directo, n. 90.

N. 71. Consideravi Angelos in statu viae ante
peccatum circa objecta ipsis non evi-
dencia, sive ille status esset purae naturae, si-
ve gratiae: modo considerandi veniunt An-
geli, & Beati, ut sunt in Patria, qualiter in
judicando, & operando se gerant circa ob-
jecta ipsis non evidentia.

N. 72. Certum 1. est, quod Angeli, (loquor
semper de bonis) & Beati Deum intuitivè
videant, ut est in se, aliàs beatitudine non
fruerentur; an autem omnia objecta creata,
& creabilia, an aliqua tantum, & quae ex
illis in Deo cognoscant, non est res hujus
instituti, praesertim cum Theologi in hujus
dubij resolutione non nisi conjecturaliter
procedant; uni limitantes, alij extenden-
tes eorum objectorum notitiam juxta pro-
portionem status gloriae, quem possidet Bea-
tus: Ut enim, ait D. Thom. in 3. p. qu. 10.
cuiuslibet Beato convenit videre omnia ad se
spectantia: Cum autem Beati inter se adeo

differant; hinc etiam eorum visio, & ideo
Divina essentia intuitivè a Beatis videtur, dici
solet Speculum voluntarium: Speculum, quia
tenus Beati non minus clarè vident in Deo
ea objecta, quam in se ipsis: voluntarium,
quatenus à Dei libito pendet suam essentiam
plus, aut minus manifestare Beatis. Vide Magi-
strum in 2. dist. 11. S. Bonav. in 3. dist. 5. S. Thom.
4. Ferrar. lib. 3. contra Gent. cap. 59. P. Suar.
tom. 1. in 3. p. dist. 26. sect. 4. Magistrum in 2. p. dist.
6. n. 249. M. Conet. tom. 1. tr. 2. dist. 1. art. 7. & alios passim.

Certum 2. Angelos, & Beatos praeter ea, N.
quae in Verbo cognoscunt, plura extra Ver-
bum, vel medià revelatione vel notitià evi-
denti, sive intuitivè, sive abstractivè, cog-
noscere, ita ut capaces sint augere, aut mi-
nuere notitiam; & vel ignorare, quod antea
noverant, vel noscere, quod antea ignora-
verant. Novas enim Angelis, & Beatis ac-
cedere illuminationes, & notitias est indu-
bitatum ex Daniele cap. 10. & ex die iudi-
cij illis incerto, alijsque pluribus eis occul-
tis.

Certum 3. non omnia, quae Angeli, & Beati N.
extra Verbum cognoscunt, cognoscere eviden-
ter, sed plura non nisi conjecturaliter, sive
virtualiter tantum, sive formaliter discurrant,
quod perinde est: etenim plura objecta sunt
illis occulta, nec enim omnia illis revelan-
tur; ergo horum evidentiam habere ne-
queunt; ergo ea non nisi conjecturaliter
cognoscunt. Lege TT. citatos, & Cardin.
de Aguir. tom. 1. in S. Anselm. dist. 8. ubi
negat, quod objecta supernaturalia possint
evidenter cognosci à lumine intellectus crea-
ti. Porro, quae conjecturaliter cognoscunt,
sunt futura contingentia libera, seu quae à
libera procedunt voluntate; haec enim non
nisi conjecturaliter inferunt, & semper ma-
nent illis incerta, eo modo, quo medicus
(ait P. Comptonus tom. 2. tr. 7. dist. 9. n. 76. P. Cyp.
ex S. Thom. 1. p. qu. 57. art. 3. & art. 4. & S. Tho-
mas Caetano ibid.) ex pulsatione tactus, impe-
tione urinae, & ex alijs indicij praecognos-
cit sanitatem infirmi. Cum autem Angeli
diuturnà observatione fiant, quae objecta
ut plurimum hominum voluntates inclina-
re soleant, & quae ad tentationes, & occu-
siones subsequantur, praedicta futura con-
jectantur. Neutiquam autem Angelus per
suae naturae vires, secluso Divinae revelationis
lumine, certo, & infallibiliter, & ut in se sunt,
praecognoscere potest futura contingentia li-
bera, & cordium secreta, ait S. Thom. l. c.
ut omnibus TT. extra dubium est: igitur
ea non nisi conjecturaliter, seu probabiliter
cognoscere possunt, ita ut illis maneat sem-
per

per incerta ipsa veritas : et si de secretis cordium aliter senserit Scotus in 2. *dist. 9. qu. 2.* & Mastr. in 2. *dist. 2.*

N. Hinc oritur dubium, cujus resolutio erit recens, & irrefragabilis pro nostra conclusione ratio, qualiter Angeli boni, & Beati se habeant in statu beatifico circa objecta ipsi occulta? vel enim illis directè assentiuntur, ex. gr. dicunt, Petrus in tali occasione peccabit? hoc autem dici non potest; sic enim capaces essent erroris, qui intellectum statu beatifico gaudentem dedecet;

P. Vasq. quidquid dicat P. Vasqu. *tom. 1. in 1. 2. in Indio verb. Beati*, (quem tamen indicem sæpe evolutum reperi falsum) ubi ait, *Beatos errare posse circa aliquas veritates creatas*; hoc tamen nullatenus placet: vel non assentiuntur directè, sed reflexè, & modaliter? tunc autem ostendendum erit, qualiter Angeli, & Beati de probabilibus judicent.

N. Confirmatur; quia si dicatur, quòd Angeli, & Beati nulli objecto, circa quod conjecturaliter procedunt, assentiuntur directè, ex. gr. quo anno casurus sit iudicii dies, quo die Petrus moriturus, quo Pontifices in D. Petri Cathedrâ sessuri, & similia, quæ omnia sunt contingentia, & vel à solâ Dei libertate, vel etiam ab humanâ libertate dependentia: si, inquam, dicatur, quòd Angeli, & Beati circa hæc objecta sibi non evidentia omnem semper directum, seu absolutum de veritate assensum suspendant, & unicè ad modale certum, & evidens de veritatis probabilitate, aut probabilioritate iudicium appellent, hoc pacto: Probabile, aut probabilius est diem iudicii anno A, casurum: Probabile, aut probabilius est Petrum die A, moriturum: Probabile, aut probabilius est centum Pontifices in D. Petri Cathedrâ sessuros: Probabile, aut probabilius est Paulum in tali occasione peccaturum: eo ipso sequitur, quòd Angeli, & Beati libera contingentia non judicent probabiliter, seu conjecturaliter, sed illa judicent evidenter; nam omnes illæ modales sunt evidentes: ergo falsum erit, quòd Beati, & Angeli plura, quæ extra Verbum cognoscunt, non nisi conjecturaliter cognoscant. Vel si hoc verum est, eo ipso necessarium erit admittere in Angelis, & Beatis iudicium absolutum, seu directum subiectivè probabile, aut probabilius, ut salvetur, qualiter circa ea objecta contingentia libera conjecturaliter procedant.

N. P. Platelius in sua totius Cursus Theologici accuratissimâ Synopsi brevissimè rem totam dirimit *cap. 6. §. 2. de Angelorum scientiâ n. 378.* dicens: Angeli non possunt

Tom. III.

falli in ijs, quæ cognoscunt evidenter; possunt tamen in alijs: bonos tamen ab omni errore immunes reddit status beatificus, cui repugnat omnis miseria, & defectus; unde non judicant de probabilibus absolute, sed solum modaliter de ipsâ probabilitate. Hæc P. Platel. qui in terminis dicit, quod nos; nempe Angelos bonos errare non posse, & ideo de probabilibus non judicare absolute, seu directè; sed modaliter, seu reflexè de probabilitate.

Id ipsum apertè docet P. Doctor Echeverria in Universit. Complut. Primariæ Cathedralæ Theologiæ Moderator, vir omni virtutum, & doctrinæ numero absolutus; qui *disp. 6. de Angelis cap. 3. n. 23.* hæc habet: Angeli, & Beati non judicant de probabilibus absolute, sed tantum modaliter de ipsâ probabilitate. Sicut S. Thom. *1. p. qu. 58. S. Th. art. 4.* docet de compositione, divisione, & discursu, quòd intellectus Angeli compositionem, & divisionem enuntiationum intelligat, sicut & ratiocinationem syllogismorum. Intelligit enim composita simpliciter: & mobilia immobilibus: & materialia immaterialiter. Quod est, ait P. Echeverria, reflexè evidenter cognoscere, ut objectum, probabilitatem objectivam, & formalem eorum, quæ sunt directè probabilia: seu certò, & evidenter, nec solum probabiliter agnoscere, quòd tale objectum, & iudicium directum sit probabile: & citat se ipsum in *Tract. de Consc. & Opin. prob. ubi de conscientia directâ, & reflexâ, & de iudicio practico*; & P. Terillum. In idem ipsum, quantum colligere potui, venit alter ejusdem celeberrimæ Universitatis Complutensis, Magister, & Doctor, P. Vincentius Ramirez, vir acutissimi ingenij, & summe studiosus; hic enim ne quidem in dubium vocare audeat nostram doctrinam, adeo ejus ingenio hæc veritas arridet. Quod signum mihi est nostram doctrinam esse luce clariorem, cum tam celebres Magistri, qui tamquam veritatis oracula coluntur, in eam sponte veniant.

Demum id ipsum ante omnes docuerat P. N. Suar. loco à me §. antec. ponderato. Si enim omnem errorem ab intellectu Angelorum in statu viæ ante peccatum, & negat eos ulli objecto probabili directum præstitisse assensum; quinimmo nec potuisse ulli eorum absolute assentiri, sed tantum modaliter; quanto magis hoc dicet de Angelis in statu beatifico, quòd cuique objecto probabili non nisi modaliter, seu per iudicium reflexum evidens assentiuntur ipsi probabilitati veritatis, numquam tamen per ullum iudicium absolutum, seu directum subiectivè

Aa ij

pro

probabile, aut probabilius ipsi veritati?
 N. 80. Hæc doctrina supposita ut certâ, nempe quod omnis error statum beatificum Angelorum, & Beatorum dedecet, ita arguo: Certum ex omni bonâ Theologiâ est, quod Angeli, & Beati plura probabilia extra Verbum cognoscant, qualia sunt omnia contingentia libera, & cordium secreta; sed hæc non cognoscunt ferendo absolutum, seu directum de illis objectis iudicium, sic enim sæpe materialiter errarent; ergo non nisi modaliter, contenti solo iudicio reflexo evidenti de probabilitate veritatis eorum objectorum: ergo tantum abest, ut non liceat resolvere dubia modaliter, seu solum reflexe per probabilitatem, & operari sub solo iudicio modaliter de probabilitate veritatis incertæ, quin talis intelligendi, & operandi circa objecta probabilia modus est dos status beatifici competens Angelis, & Beatis in Patriâ.

N. 81. Confirmo 1. Imitari modum intelligendi, & operandi Angelorum, & Beatorum non potest esse illicitum: sed modus intelligendi, & sub eo operandi Beatorum, & Angelorum circa objecta probabilia est suspendere semper omne iudicium absolutum, esto subiectivè probabilius, imò moraliter certum; & unice appellare ad iudicium modale evidens de objectiva probabilitate ejus objecti probabilis: ergo talis modus suspendendi semper omne iudicium directum, etsi moraliter certum, circa objecta probabilia, & appellandi unice ad modale reflexum evidens de probabilitate eorum objectorum non potest esse illicitus; quin est summè prudens, licitus, & perfectus, & tapit modum intelligendi, & operandi status beatifici.

N. 82. Confirmo 2. Potest Angelus Custos concipere iudicium evidens modale de probabilitate, quod suus Clientis sit in tali occasione lapsurus, hoc pacto: *Est mihi evidenter probabile, aut probabilius, quod meus Clientis sit in tali occasione casurus*; suppono autem casurum non esse: in hoc casu movetur Angelus ad peculiarem tutelam Clientis sui, cogniti à se probabilius casuri, qui tamen casurus non est: modò quæro, an Angelus iudicet honestum esse succurrere suo Clienti casuro; an verò iudicet tantum honestum esse succurrere suo Clienti cognito à se evidenter probabilius casuro? Non primum, illud enim iudiciū est falsum: ergo etiam materialis honestas est falsa; si enim falsum est, quod suus Clientis sit casurus, falsum quoque est, quod sit honestum succurrere suo Clienti tunc casuro: ergo secundum: ergo Angelus tunc ad

honestam succurrendi volitionem procedit, non sub iudicio absoluto de materiali honestate actus secundum se, & ut est in se; si enim Clientis non est casurus, honestas supponens eum casurum est ficta, & falsa; sed procedit ad honestam formaliter succurrendi volitionem sub solo iudicio reflexo evidenti de probabilitate; quod Clientis sit casurus: ergo si Angelis licet suspendere omne iudicium absolutum de materiali veritate rei, & de materiali honestate actus, & appellare ad solum modale evidens de probabilitate veritatis materialis honestatis actus, & sub solo illo iudicio reflexo honestè formaliter operari; cur hominibus ad errandum valde propensis, ut sibi ab omni errore temperent, non licebit suspendere omne absolutum iudicium de materiali veritate rei, & de materiali honestate objecti, & actus, & concipere solum modale evidens de probabilitate materialis veritatis, & honestatis objecti, & actus; & sub hoc solo iudicio reflexo honestè formaliter operari?

Confirmo 3. Celebris est comminatio An. N. gelica, *Curavimus Babylonem, & non est sanata; derelinquamus eam*. Ecce Angeli à cognitione certâ de non sanitate Babylonis processerunt ad honestam ulterioris assidentie omissionem: ergo etiam poterit Angelus certò probabiliter iudicans suum Clientem peculiaribus suis favoribus restituendum, ex motivo, quod culpa non fiat gravior, velle omittere eam particularium favorum donationem. Sanè in hoc casu Angelus ad honestam negationem eorum favorum, non regulatur à iudicio absoluto, quod suus Clientis sit peccaturus, sed à solo modaliter de probabilitate, quod sit casurus: ergo si Angelis licet honestè formaliter operari, five positivè, five negativè sub solo iudicio certo reflexo de probabilitate honestatis materialis actus, aut omissionis actus; cur hoc non licebit hominibus eò magis ad errorem pronis, quò plus à naturâ, à prudentiâ, & à statu beatifico Angelorum, & Beatorum distant?

Confirmo 4. ex Mastr. in 2. disp. 2. q. 8. N. ubi quærens, an Angelus naturaliter cognoscatur, aut saltem cognoscere possit cordium secreta, ait n. 231. quod omnes Theologi concedant posse ex quibusdam signis externis cogitationes aliorum, & affectus internos, cognitione conjecturali, & dubiâ. Dubium tantum est de cognitione certâ, & intuitivâ naturali, si cordis secreta nullo modo externius prodantur. Et q. 9. n. 302. ait, nullum absurdum, immò maximè consentaneum naturæ Angelicæ, quòd, per se loquendo, nec fallere,

P. Arria. fallere, nec falli possit, ut tenet P. Arriaga, & P. Becanus *qu. 14.* & alij, sed solum per accidens. Ex qua doctrina iterum arguo: Non potest salvari hæc cōgruitas, quod Angeli circa libera contingentia nec fallere, nec falli possint, nisi recurratur ad iudicium reflexum; si enim eliciant directum, eo ipso circa sibi occulta fallere, & falli possunt: ergo hæc naturæ Angelicæ perfectio, quod circa sibi occulta nec fallere, nec falli possint, non salvetur nisi per iudicium reflexum evidens de probabilitate rei contingentis; siquidem eorum naturæ evidentia rei liberæ contingentis non congruit.

N. Confirmitur 5. quia si verum est, quod Angeli ex perfectione propriæ naturæ, nec falli, nec fallere possint, ut dixi ex Mastr. *n. 299.* & ex aliâ parte, si vera est Scoti sententia apud Mastrum *l. c. n. 16.* (non autem *216.* ex errore Typographi) docentis malum Angelum arguitivè tantum, & non directè novisse mysterium Incarnationis, non possunt hæc duo combinari, nempe, quod arguitivè tantum, & quod sine errore cognoscant, nisi recurratur ad iudicium reflexum evidens de objectivâ certitudine moralis, aut probabilitate, suspensio directo. Quod idem dico de alijs mysterijs Prædestinationis, Reprobationis, & similibus. Quæ enim, quomodo mali Angeli non errarint, etiam quando peccaverunt? quomodo contingentia cognoscant? non per iudicium directum evidens, quia illis non convenit scire libera; ergo per probabile; sed hoc dici non potest, nam sæpe materialiter errarent, quod est contra hypothesim; ergo per solum evidens reflexum. Vide Mastr. *l. c. disp. 2. qu. 10. & disp. 3. qu. 2.*

N. Confirmitur 6. ex Ferrar. *lib. 3. contra Gentes cap. 26.* dicente, quod vera beatitudo differt a falsâ ex parte intellectus; ergo sicut voluntas Beatorum, & Angelorum nequit vellet, quod directè cognoscitur ut materialiter malum, ita nec eorum intellectus tendere in id, quod cognoscitur capax falsitatis, seu materialiter errare; sed si de contingentibus, & incertis iudicarent absolute, tenderent sæpe in materialiter falsum, & materialiter errarent; ergo Angeli, & Beati nequeunt iudicare absolute de objectis incertis, sed tantum modaliter, concipiendo iudicium evidens reflexum de probabilitate objectorum incertorum.

N. Confirmitur 7. ex S. Thom. *1. 2. qu. 5. art. 3.* ubi probat dari non posse perfectam in hac vitâ beatitudinem, quia cum beatitudo sit perfectum, & sufficiens bonum, omne malum excludit, & omne desiderium implet; in hac autem

vitâ non potest omne malum excludi; multis enim malis præsens vitâ subiacet, quæ vitari non possunt, & ignorantia ex parte intellectus; ergo, juxta S. Thom. beatitudo excludit omnem errorem materiale: sed admissio, quod detur lex naturalis obligans iudicare absolute de materiali veritate rei incertæ, visæ subjectivè probabilioris, aut moraliter certæ, non excluditur, immò sæpe includitur error materialis: ergo vel beatitudo non excludit omne malum etiam intellectuale; vel si excludit, ut certum est, implicat lex obligans iudicare absolute de objectis incertis.

Ad rationem dubitandi, & ejus confirmationem paulò antè allatam, dico, quod adhuc negato in Angelis, & Beatis iudicio absolute subjectivè probabili, aut probabiliori; & posito solo modali evidenti de probabilitate, aut probabilitate veritatis formalis iudicii directi, & materialis veritatis objecti, salvetur, qualiter Angeli, & Beati conjecturaliter procedant circa objecta sibi non evidentia; quatenus etiam dictum propositionis sit evidens, attamen evidens non est res dicta: nam evidens est ex. gr. quod probabilis sit Petrus in tali occasione peccaturum, non tamen evidens est res dicta, seu quod sit peccaturus: ergo etiam modus sit evidens, non tamen evidens est veritas iudicii directi eo modo affecta.

Ratio est; quia hæc veritas, Petrus est peccaturus, nititur præmissæ probabilis, ut patet ex hoc syllogismo, Petrus in minori occasione constitutus peccavit: sed qui peccat in minori, multo magis peccaturus erit in maiori: ergo Petrus in maiori occasione constitutus peccabit. Ecce minor est tantum probabilis; ergo etiam conclusio, quæ est modificata a dicto evidenti; nempe est evidenter probabilis, quod Petrus in maiori occasione constitutus sit peccaturus. Cum ergo hoc iudicium reflexum, & evidens Angelorum, aut Beatorum, Probabilis est Petrus in tali occasione positum peccaturus, contineat veritatem quoad rem dictam, non nisi probabilem, aut probabilioris ipsis Angelis, & Beatis, eo ipso salvetur, qualiter utrique conjecturaliter procedant in pluribus, quæ extra Verbum cognoscunt.

Duo enim in Angelis, & Beatis salvanda sunt: unum, quod nec errent, nec errare modaliter possint, quia omnis error statim beatificum dedecet; alterum, quomodo extra Verbum plura non evidentia cognoscant. Hoc autem salvari non potest per iudicium directum, etiam subjectivè probabilis, aut moraliter certum; immò per tale absolutum iudicium destruitur primum: Aa iij utrum.

utrumque autem salvatur admissio solo iudicio modali evidenti de probabilitate veritatis ipsius iudicii directi: nam immunitas ab omni errore salvatur per suspensionem omnis iudicii directi: conjecturalis cognitio salvatur per iudicium modale, quod licet sit evidens quoad modum, seu quoad probabilitatem veritatis, non tamen quoad rem, seu quoad veritatem de iudicio directo affirmabilem. Ut autem Beati conjecturaliter procedant, satis est, ut evidens de objectivâ probabilitate veritatis opinionis subjectivè probabilis iudicium ferant; non autem necesse est ut subjectivè adhæreant, & assentiantur ipsi opinioni probabilis.

S. III.

Selectissima P. Suarez doctrina de modo intelligendi Adami in statu innocentia ante peccatum.

SUMMARIUM.

An Adam ante peccatum decipi potuerit? n. 91. DD. tuentes, n. 92.

S. Bonav. oppositam sibi opinionem vocat satis probabilem, ibid.

Rationes Doctorum affirmantium, n. 93.

Ignorantia pœna culpe ex S. Aug. n. 94.

Sententia negantis DD. ibid.

Status naturæ integræ ex pluribus donis conflatur, n. 95.

Error non est contra conditionem status puræ naturæ, ibid.

P. Suar. negat, quod Adam potuerit formare iudicium puræ opinativum, sed solum reflexum, n. 96. 97. 98.

Exponit acutè qualiter per iudicium evidens reflexum dici possit res cognosci probabiliter, ibid.

Ait, quod iudicium directum probabile deceat ad summum perfectionem status naturæ lapsæ, n. 99.

Ait ad omnem usum prudentiæ rerum agendarum satis esse iudicium de probabilitate, nec necessarium directum; in quo casu homo habet opinativum iudicium objective, non formaliter, ibid. & n. 100. 101. 102.

N. 91. **I**terum ex P. Suar. aliqua discenda, & dicenda; nemo enim est, qui ignoret, quo in pretio ejus sapientia ubique habeatur. Igitur in Tomo de Opere sex dierum lib. 3. cap. 10. quaerit, an Adam ante peccatum adeo perfectam nactus sit cognitionem, ut in naturalibus minimè decipi potuerit? Supponit autem tum, quod ad consummatam intellectus perfectionem non satis sit cognoscere

verum, sed etiam necesse sit vitare falsum, quia bonum ex integrâ causa: tum quod per naturalem cognitionem veniat omnis illa, quæ per lumen, & vires naturales haberi potest; etiam non sit de rebus necessariis, aut universalibus. Post hæc duplicem refert opinionem.

Prima affirmat, quod homo ante peccatum circa rem aliquam sibi non evidentem concipere potuerit iudicium falsum; quam opinionem S. Bonav. in 2. dist. 23. art. 2. 99. vocat satis probabilem, etiam illi non adhiereat. Ratio est; quia Adam per scientiam naturalem sibi insulam nō omnia evidenter cognoscebat, præsertim contingentia futura, vel aliqua etiam existentia, sive loco absente, sive in cordibus occulta; & de his aliquod iudicium ferre poterat; ergo falli poterat: etenim ea, quæ non evidenter cognoscuntur, sunt per signa, & conjecturas valde verosimilia, & sæpe homini necessarium est, ut aliquid prudenti, vel debito modo agere, sicut nunc quilibet prudens facit; ergo idem facere potuit Adam. Probatur consequentia; quia in illo actu nulla est imprudentia, nec proprius defectus, cum sit modus operandi tali naturæ accommodatus, & moraliter necessarius, nec meretur nomen deceptionis, aut erroris, ut iudicat S. Bonavent.

Quocirca non solum in practicis, & particularibus, sed etiam in speculativis potuit homo in illo statu esse capax opinionis, quæ rerum essentias, & proprietates non semper evidenter cognosceret, sed multa probabiliter de rerum proprietatibus conjecture posset; ergo etiam posset opinativum de illis proferre iudicium; ergo interdum falli, quia hoc iudicium falsitati expositum est. Accedit, quia de facto Heva à Serpente decepta est, ut ipsa falsa est, Gen. 3. dicens: *Serpens deus est, cepit me.* Immo, quod Adam deceptus fuerit putandò se non peccaturum graviter, de cibo vetito ederet, ne uxori repugnaret, aut displiceret, significat S. Augustin. lib. 14. de Civit. cap. 11. & lib. 11. Genes. ad litt. cap. ult. & sequitur Mag. in 2. dist. 22. Idem firmari potest exemplo Deiparæ, quæ decepta est, existimans Filium esse in comitatu, ut dicitur Luc. 2. ergo non est mirum, quod Adam, & Heva decipi potuerint.

Altera negat, & eam tenet D. Thom. 1. 2. q. 94. art. 4. & q. 18. de Verit. art. 6. & in 94. 2. dist. 23. q. 2. art. 3. S. Bonav. l. c. Durand. 5. Tit. in 2. dist. 22. q. 3. & videtur sententia Divi Augustini. lib. 3. de Libero arbit. cap. 18. dicens: *Approbare falsū pro veris, ut error sit, vitare,*